Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (viies koda)

25. juuli 2018*

Eelotsusetaotlus – Liidu kodakondsus – ELTL artiklid 20 ja 21 – Õigus vabalt liikuda ja elada liikmesriikide territooriumil – Sotsiaalkindlustus – Määrus (EÜ) nr 883/2004 – Sotsiaalabi – Haigushüvitised – Teenused puudega inimestele – Liikmesriigi kohaliku omavalitsuse üksuse kohustus osutada ühele oma elanikest riigisiseses õiguses ette nähtud isikliku abistaja teenust kõrgkooliõpingute ajal teises liikmesriigis

Kohtuasjas C-679/16,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel Korkein hallinto-oikeuse (Soome kõrgeim halduskohus) 23. detsembri 2016. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 30. detsembril 2016, menetluses, mille algatamist taotles

A

menetluses osales:

Espoon kaupungin sosiaali- ja terveyslautakunnan yksilöasioiden jaosto,

EUROOPA KOHUS (viies koda),

koosseisus: koja president J. L. da Cruz Vilaça, kohtunikud E. Levits, A. Borg Barthet, M. Berger (ettekandja) ja F. Biltgen,

kohtujurist: P. Mengozzi,

kohtusekretär: A. Calot Escobar,

arvestades kirjalikku menetlust,

arvestades seisukohti, mille esitasid:

– Soome valitsus, esindaja: H. Leppo,

– Tšehhi valitsus, esindajad: M. Smolek, J. Vláčil ja J. Pavliš,

– Rootsi valitsus, esindajad: A. Falk, C. Meyer-Seitz, H. Shev, L. Zettergren ja L. Swedenborg,

– Euroopa Komisjon, esindajad: D. Martin ja I. Koskinen,

olles 31. jaanuari 2018. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

* Kohtumenetluse keel: soome.

on teinud järgmise

otsuse

1 Eelotsusetaotlus käsitleb küsimust, kuidas tõlgendada ELTL artikleid 20 ja 21 ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2004. aasta määruse (EÜ) nr 883/2004 sotsiaalkindlustussüsteemide kooskõlastamise kohta (ELT 2004, L 166, lk 1; ELT eriväljaanne 05/05, lk 72), mida on muudetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. septembri 2009. aasta määrusega (EÜ) nr 988/2009 (ELT 2009, L 284, lk 43) (edaspidi „määrus nr 883/2004“), artikli 3 lõiget 1.

2 Taotlus on esitatud menetluses, mille algatamist taotles A ja mis puudutab Espoon kaupungin sosiaali- ja terveyslautakunnan yksilöasioiden jaosto (Espoo linna sotsiaal- ja terviseameti personaalküsimuste osakond, Soome, edaspidi „Espoo omavalitsusüksus“) poolt isikliku abistaja teenuse osutamist Tallinnas, Eestis, kus A õpib õigusteadust kolmeaastase õppeprogrammi alusel täisõppeajaga.

Õiguslik raamistik

Rahvusvaheline õigus

3 Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni puuetega inimeste õiguste konventsioon, mis sõlmiti 13. detsembril 2006 New Yorgis (*United Nations Treaty Series*, 2515. kd, lk 3, edaspidi „puuetega inimeste õiguste konventsioon“), jõustus 3. mail 2008. Konventsioon kiideti Euroopa Ühenduse nimel heaks nõukogu 26. novembri 2009. aasta otsusega 2010/48/EÜ (EÜT 2010, L 23, lk 35; ELT eriväljaanne 04/03, lk 260).

4 Puuetega inimeste õiguste konventsiooni artiklis 19 „Iseseisev elu ja kogukonda kaasamine“ on sätestatud:

„Konventsiooni osalisriigid […] võtavad tõhusaid ja asjakohaseid meetmeid, et võimaldada puuetega inimestel seda õigust täielikult teostada ning soodustada nende täielikku kogukonda kaasamist ja selles osalemist, tagades muu hulgas, et:

[…]

b) puuetega inimestel on juurdepääs mitmetele kodu-, elukohajärgsetele ja muudele kogukondlikele tugiteenustele, kaasa arvatud ühiskonnas elamise toetuseks, kogukonda kaasamiseks, isolatsiooni ja kogukonnast eraldamise vältimiseks vajalik isiklik[u abistaja teenus];

[…]“

5 Euroopa Kohus on kinnitanud, et konventsiooni sätted on alates selle jõustumisest liidu õiguskorra lahutamatu osa ning et liidu õigust tuleb võimalusel tõlgendada kooskõlas selle konventsiooniga (11. aprilli 2013. aasta kohtuotsus HK Danmark, C-335/11 ja C-337/11, EU:C:2013:222, punktid 30 ja 32).

6 Soome Vabariik ratifitseeris puuetega inimeste õiguste konventsiooni ja selle konventsiooni fakultatiivprotokolli 11. mail 2016. Konventsioon ja selle fakultatiivprotokoll jõustusid Soomes 10. juunil 2016.

Liidu õigus

7 Määruse nr 883/2004 põhjenduses 15 on sätestatud:

„Ühenduse piires liikuvate isikute suhtes on vaja kohaldada üksnes ühe liikmesriigi sotsiaalkindlustusskeemi, et vältida eri riikide õigusaktide üheaegset kohaldamist ning sellest tulenevat kattumist.“

8 Määruse artikli 1 punktides j–l on ette nähtud järgmised määratlused:

„j) *elukoht* – koht, kus isik tavaliselt elab;

k) *viibimine* – ajutiselt elamine;

l) *õigusaktid* – iga liikmesriigi puhul õigus- ja haldusnormid ning muud rakendusmeetmed, mis on seotud artikli 3 lõikes 1 käsitletud sotsiaalkindlustusliikidega.

[…]“

9 Määruse artiklis 3 „Reguleerimisala“ on sätestatud:

„1. Käesolevat määrust kohaldatakse kõigi õigusaktide suhtes, mis reguleerivad järgmisi sotsiaalkindlustusliike:

a) haigushüvitised;

[…]

2. Kui XI lisas ei ole sätestatud teisiti, kohaldatakse käesolevat määrust üld- ja erisotsiaalkindlustusskeemide, osamakseliste või mitte-osamakseliste ning tööandja või laevaomaniku kohustustega seotud skeemide suhtes.

3. Käesolevat määrust kohaldatakse ka artikliga 70 hõlmatud mitteosamakseliste rahaliste erihüvitiste suhtes.

[…]

5. Käesolevat määrust ei kohaldata:

a) sotsiaal- ja arstiabi suhtes;

[…]“

10 Määruse nr 883/2004 artiklis 9 „Liikmesriikide deklaratsioonid käesoleva määruse reguleerimisala kohta“ on ette nähtud, et liikmesriigid teavitavad igal aastal komisjoni kirjalikult määruse artiklis 3 osutatud õigusaktidest ja kindlustusskeemidest.

11 Määruse nr 883/2004 II jaotise „Kohaldatava õiguse kindlaksmääramine“ artikli 11 lõigetes 1 ja 3 on sätestatud:

„1. Käesoleva määruse reguleerimisalasse kuuluvate isikute suhtes kohaldatakse üksnes ühe liikmesriigi õigusakte. Sellised õigusaktid määratakse kindlaks kooskõlas käesoleva jaotisega.

[…]

3. Arvestades artiklites 12–16 sätestatut:

a) liikmesriigis töötava või füüsilisest isikust ettevõtjana tegutseva isiku suhtes kohaldatakse selle liikmesriigi õigusakte.

[…]

e) iga muu isiku suhtes, kelle suhtes ei kehti punktid a–d, kohaldatakse elukohajärgse liikmesriigi õigusakte, ilma et see piiraks teiste käesoleva määruse sätete kohaldamist, millega talle tagatakse hüvitised ühe või mitme muu liikmesriigi õigusaktide alusel.“

Soome õigus

Sotsiaalhoolekandeseadus

12 Sotsiaalhoolekande seaduse (sosiaalihuoltolaki (17.9.1982/710)) § 13 esimeses lõigus on sätestatud:

„Kohalik omavalitsusüksus tegeleb sotsiaalhoolekandega seotud ülesannete raames kooskõlas õigusaktides ette nähtud sisu ja ulatusega:

1) elanikele sotsiaalteenuste osutamise korraldamisega;

[…]“

13 Sotsiaalhoolekande seaduse § 14 esimeses lõigus on ette nähtud:

„Omavalitsusüksuse elanik on käesoleva seaduse tähenduses isik, kelle alaline elukoht on elanikeregistrite seaduse (väestökirjalaki (141/69)) tähenduses selle kohaliku omavalitsusüksuse territooriumil.

[…]“

Puude alusel korraldatavate teenuste ja abi seadus

14 Puude alusel korraldatavate tugiteenuste ja -meetmete seaduse (laki vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista (3.4.1987/380) (põhikohtuasja asjaoludele kohaldatavas redaktsioonis) edaspidi „puudega inimestele osutatavate teenuste seadus“) §-s 1 on sätestatud:

„Käesoleva seaduse eesmärk on luua tingimused, mis võimaldavad puudega inimestel elada ja tegutseda teistega võrdsete ühiskonnaliikmetena, ning ennetada ja kõrvaldada puudest tingitud piirangud ja takistused.“

15 Seaduse § 3 „Vastutus teenuste ja abi korraldamise eest“ on sõnastatud järgmiselt:

„Kohalik omavalitsus peab tagama, et puudega inimestele mõeldud teenuste ja abi osutamine korraldatakse vastavalt omavalitsusüksuses esinevate vajaduste sisule ja ulatusele.

Käesoleva seaduse tähenduses teenuste ja abi osutamise korraldamisel tuleb arvestada kasutaja isikliku abivajadusega.“

16 Seaduse § 8 „Teenused puudega inimestele“ lõikes 2 on ette nähtud:

„Kohaliku omavalitsuse üksuse ülesanne on pakkuda raske puudega inimesele asjakohast transporditeenust koos sellega seotud saatjateenusega, päevaseid tegevusi, isikliku abistaja teenust ja eluaset koos abistamisega, kui inimesel on puude või haiguse tõttu igapäevase eluga toimetulemiseks tingimata teenuseid vaja. Kohaliku omavalitsuse üksusel ei ole siiski konkreetset kohustust pakkuda eluaset koos abistamisega või isikliku abistaja teenust, kui raske puudega inimesele ei saa piisavat hooldust tagada koduteenuse raames.“

17 Sama seaduse §-s 8c „Isikliku abistaja teenus“ on sätestatud:

„Käesolevas seaduses tähendab isikliku abistaja teenus raske puudega inimesele osutatavat vältimatut abi kodus ja väljaspool kodu:

1) igapäevastes toimingutes;

2) töös ja õpingutes;

3) harrastustegevuses;

4) kogukonnas osalemisel; või

5) sotsiaalsete suhete hoidmisel.

Isikliku abistaja teenuse eesmärk on aidata raske puudega inimesel teostada oma valikuid esimeses lõigus ette nähtud tegevuse raames. Isikliku abistaja teenuse korraldamine eeldab, et raske puudega inimene suudab ise määratleda osutatava abi sisu ja elluviimise tingimused.

Isikliku abistaja teenuse osutamise korraldamisel loetakse raske puudega inimeseks isikut, kes vajab kestva või süveneva puude või haiguse tõttu vältimatult ja korduvalt teise inimese abi esimeses lõigus ette nähtud tegevuse raames, ilma et see vajadus oleks peamiselt tingitud vanusega seotud haigustest ja puuetest.

Isikliku abistaja teenust tuleb igapäevaste toimingute, töö, ja õpingute jaoks osutada raske puudega inimesele vältimatult vajalikul määral.

Eespool esimese lõigu punktides 3–5 osutatud toimingute jaoks tuleb isikliku abistaja teenust osutada vähemalt 30 tundi kuus, kui väiksem tundide arv ei võimalda raske puudega inimesele hädavajalikku abi tagada.“

18 Puudega inimestele osutatavate teenuste seaduse § 8d „Isikliku abistaja teenuse osutamise kord“ on sõnastatud järgmiselt:

„Isikliku abistaja teenuse osutamise viisi üle otsustades ja isikliku abistaja teenuse osutamist korraldades peab kohaliku omavalitsuse üksus arvestama raske puudega inimese arvamuse ja soovidega ning rehabilitatsiooniplaanis täpsustatud isikliku abi vajaduse ning olukorra kui tervikuga.

Kohaliku omavalitsuse üksus võib korraldada isikliku abistaja teenuse osutamise:

1) hüvitades raske puudega inimesele abistaja töötasu ja tööandjamaksud ning seadusest tulenevad hüvitised ning muud mõistlikud abistajaga seotud vältimatud kulud;

2) andes raske puudega inimesele isikliku abistaja teenuse hankimiseks sotsiaal- ja tervishoiuteenuste vautšeri seaduse (laki sosiaali- ja terveydenhuollon palvelusetelistä (569/2009)) kohase põhjendatud väärtusega teenusevautšeri; või

3) hankides raske puudega inimesele isikliku abistaja teenuseid era- või avalik-õiguslikult teenuseosutajalt või korraldades teenuse osutamise ise või teise kohaliku omavalitsuse üksusega sõlmitud lepingu alusel.

Teise lõigu punktis 1 osutatud juhul tuleb raske puudega inimest vajaduse korral abistaja palkamisega seonduvates küsimustes juhendada ja abistada.

Teise lõigu punktis 1 osutatud isiklik abistaja ei või olla raske puudega inimese sugulane või muu lähedane isik, välja arvatud juhul, kui eriti kaalukal põhjusel tuleb seda lugeda puudega inimese huvides olevaks."

Sotsiaal- ja tervishoiu teenusesaaja makseid käsitlev seadus

19 Sotsiaal- ja tervishoiu teenusesaaja makseid käsitleva seaduse (laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista (3.8.1992/734)) § 4 „Tasuta sotsiaalteenused" viiendas lõigus on sätestatud:

„Järgmised sotsiaalteenused on tasuta:

[…]

5) [puudega inimestele osutatavate teenuste seaduse] § 8 esimeses lõigus ette nähtud teenused, § 8 teises lõigus ette nähtud päevased tegevused, välja arvatud transport ja eined, isikliku abistaja teenus ja eluasemega seotud eriteenused koos abistamisega ning §-s 11 ette nähtud uuringud; siiski võib eluasemega seotud eriteenuste eest koos abistamisega ja isikliku abistaja teenuse eest nõuda tasu, kui isikule hüvitatakse need teenused mõne teise seaduse kui [puudega inimestele osutatavate teenuste seaduse] alusel."

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimused

20 Põhikohtuasja hageja A on sündinud 1992. aastal ja elab Espoo omavalitsusüksuses Soomes. Eelotsusetaotluse esitanud kohus on tuvastanud, et A vajab ilmselgelt olulisel määral abi muu hulgas igapäevastes toimingutes. Seega määras Espoo omavalitsusüksus talle keskkooliõpinguteks Soomes isikliku abistaja teenuse.

21 2013. aasta augustis taotles A Espoo omavalitsusüksuselt puudega inimestele osutatavate teenuste seaduse alusel isikliku abistaja teenust umbes viieks tunniks nädalas igapäevaelu toiminguteks, nimelt poes käimiseks, koristamiseks ja pesu pesemiseks. Taotluse esitamise kuupäeval oli A kolimas Tallinnasse Eestisse, et asuda õppima õigusteadust kolmeaastase õppeprogrammi alusel täisõppeajaga, mis tähendas, et kolimise tulemusel veedab ta kolm või neli päeva Eesti pealinnas ja kavatseb igal nädalavahetustel tagasi Espoosse sõita. Taotletud teenuseid oleks seega tulnud osutada väljapool Soomet.

22 A isikliku abistaja teenuse taotlus jäeti rahuldamata 12. novembri 2013. aasta otsusega, mida vaide kohta tehtud 4. veebruari 2014. aasta otsusega kinnitati, põhjusel et tema Soomest väljaspool viibimist ei saa käsitada juhuslikuna, isegi kui tema elukoha omavalitsusüksus jääb samaks. Espoo omavalitsusüksuse hinnangul ei ole ta kohustatud tagama teenused ja abi väljaspool Soomet, sest seda liiki viibimise laad on olemuselt lähedane seal „alaliselt elamisele". Lisaks tõdeti, et isikliku abistaja

teenust saab väljapool Soomet osutada puhkuse või tööreisi ajal, kusjuures siis, kui inimese elukoha omavalitsusüksus väljaspool Soomet viibimise tõttu muutub või kui kõne all on muu pikaaegne või alaline elamine teises riigis, hüvitamist ei toimu.

23 Helsingin hallinto-oikeus (Helsingi halduskohus, Soome) kinnitas oma 27. juuni 2014. aasta kohtuotsusega sisuliselt seda põhjenduskäiku ja jättis rahuldamata A kaebuse, mille ta esitas isikliku abistaja teenuse taotluse rahuldamata jätmise otsuse peale.

24 Korkein hallinto-oikeus (Soome kõrgeim halduskohus), kellele esitati selle kohtuotsuse peale apellatsioonkaebus, on aga seisukohal, et põhikohtuasja lahendamiseks on vaja esitada eelotsusetaotlus Euroopa Kohtule.

25 Eelotsusetaotluse esitanud kohus leiab sellega seoses, et puudega inimestele osutatavate teenuste seaduse alusel on isikliku abistaja teenus selline teenus, mille osutamine on omavalitsuse eriline kohustus ning millele on selle saamise tingimustele vastaval isikul subjektiivne õigus, kusjuures seda tuleb osutada selle seaduse tähenduses raske puudega inimesele siis, kui abi on asjaomase inimese isiklikku vajadust arvestades vältimatult vajalik.

26 Kuigi on selge, et vaatamata Eesti pealinnas õppimisele jääb riigisisese õiguse kohaselt A elukoha omavalitsusüksuseks Espoo, märgib eelotsusetaotluse esitanud kohus siiski, et puudega inimestele osutatavate teenuste seaduse sõnastuse ega selle seaduse ettevalmistavate materjalidega ei saa põhjendada seisukohta, et omavalitsusüksus on väljapool Soomet viibimise kontekstis kohustatud taotletud abi andma.

27 Korkein hallinto-oikeus (Soome kõrgeim halduskohus) leiab, et neil asjaoludel on tema menetluses oleva vaidluse lahendamiseks vaja tõlgendada liidu õigust. Eelotsusetaotluse esitanud kohtul on kõigepealt küsimus, kas puudega inimestele osutatavate teenuste seadusega kehtestatud isikliku abistaja teenuse tunnuseid arvestades tuleb see abi kvalifitseerida „haigushüvitiseks“, millisel juhul kuulub see abi määruse nr 883/2004 esemelisse kohaldamisalasse, või on tegu sotsiaalabiga seonduva hüvitisega, millisel juhul jääks see nimetatud määruse kohaldamisalast välja. Nõustudes pigem teise võimalusega, tekib Korkein hallinto-oikeusel (Soome kõrgeim halduskohus) seejärel küsimus, kas Euroopa Liidu kodakondsust käsitlevate EL toimimise lepingu sätetega on vastuolus põhikohtuasjas taotletud isikliku abistaja teenuse osutamisest keeldumine.

28 Neil asjaoludel otsustas Korkein hallinto-oikeus (Soome kõrgeim halduskohus) menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:

„1. Kas niisugust hüvitist nagu puudega inimestele osutatavate teenuste seaduses ette nähtud isiklik[u abistaja teenus] tuleb käsitada haigushüvitisena määruse nr 883/2004 artikli 3 lõike 1 tähenduses?

2. Kui esimesele küsimusele vastatakse eitavalt,

siis kas ELTL artiklites 20 ja 21 ette nähtud liidu kodanike õigus vabalt liikuda ja elada teise liikmesriigi territooriumil on piiratud olukorras, kus puudega inimestele osutatavate teenuste seaduses ette nähtud isikliku abi[staja teenuse] osutamist teises riigis ei ole seaduses eraldi reguleeritud ja hüvitise määramise tingimusi tõlgendatakse nii, et isikliku abistaja teenust ei osutata teises liikmesriigis, kus asjaomane isik õpib kolm aastat kestva kõrgkooli diplomiõppe raames?

– Kas hindamise seisukohast omab tähtsust see, et niisugust hüvitist nagu isikliku abistaja teenus võib Soomes anda ka muus kui isiku alalise elukoha omavalitsusüksuses, näiteks kui isik õpib teises omavalitsusüksuses?

– Kas kohtuasja analüüsimisel liidu õiguse seisukohast omavad tähtsust ÜRO puuetega inimeste konventsiooni artiklist 19 tulenevad õigused?

3. Kui Euroopa Kohus otsustab teisele […] küsimusele antavas vastuses, et põhikohtuasjas kõne all olev riigisiseste õigusnormide tõlgendus kujutab endast liikumisvabaduse piirangut, siis kas see piirang võib siiski olla õigustatud ülekaalukast üldisest huvist tulenevate põhjustega, mis seonduvad kohaliku omavalitsuse üksuse kohustusega teostada järelevalvet isikliku abistaja teenuse korraldamise üle ja omavalitsuse võimalusega valida kõige kohasem abi osutamise viis ning puudega inimestele osutatavate teenuste seaduses ette nähtud isikliku abistaja teenuse süsteemi järjepidevuse ja tõhususe säilitamisega?“

Eelotsuse küsimuste analüüs

Esimene küsimus

29 Esimese küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada saada, kas määruse nr 883/2004 artikli 3 lõike 1 punkti a tuleb tõlgendada nii, et sellise hüvitise puhul nagu põhikohtuasjas kõnealune isikliku abistaja teenus, mis muu hulgas seisneb raske puudega isiku igapäevaste toimingutega kaasnevate kulude katmises eesmärgiga võimaldada sellel inimesel, kes ei ole majanduslikult aktiivne, jätkata kõrgkooliõpinguid, on tegemist „haigushüvitisega“ selle sätte tähenduses.

30 Sissejuhatuseks tuleb tõdeda, et Euroopa Kohtule esitatud toimikust selgub, et Soome Vabariik ei ole deklareerinud, et puudega inimestele osutatavate teenuste seadus kuulub määruse nr 883/2004 kohaldamisalasse. Euroopa Kohus on siiski otsustanud, et asjaolu, et liikmesriik ei ole vastavalt määruse nr 883/2004 artiklile 9 deklareerinud, et konkreetne seadus on selle määrusega hõlmatud, ei too *ipso facto* kaasa selle seaduse välistamist määruse esemelisest kohaldamisalast (vt eelkõige analoogia alusel 11. juuli 1996. aasta kohtuotsus Otte, C-25/95, EU:C:1996:295, punkt 20 ja seal viidatud kohtupraktika, ning 19. septembri 2013. aasta kohtuotsus Hliddal ja Bornand, C-216/12 ja C-217/12, EU:C:2013:568, punkt 46).

31 Mis puudutab määruse nr 883/2004 kohaldamisalast välja jäävate ja sinna kuuluvate hüvitiste erinevust, siis tasub rõhutada, et see seisneb peamiselt iga hüvitise koostisosades, eelkõige selle eesmärgis ja määramise tingimustes, mitte aga asjaolus, kas hüvitis loetakse riigisiseses õiguses sotsiaalkindlustushüvitiseks või mitte (vt selle kohta eelkõige 5. märtsi 1998. aasta kohtuotsus Molenaar, C-160/96, EU:C:1998:84, punkt 19; 16. septembri 2015. aasta kohtuotsus komisjon *vs.* Slovakkia, C-433/13, EU:C:2015:602, punkt 70 ning 30. mai 2018. aasta kohtuotsus Czerwiński, C-517/16, EU:C:2018:350, punkt 33).

32 Nii nähtub väljakujunenud kohtupraktikast, et hüvitist saab pidada sotsiaalkindlustushüvitiseks, kui seda antakse esiteks hüvitisesaajatele seaduses määratletud olukorra alusel isiku vajadusi konkreetselt hindamata, ning teiseks kui see on seotud ühega riskidest, mis on määruse nr 883/2004 artikli 3 lõikes 1 otseselt loetletud (vt eelkõige 27. märtsi 1985. aasta kohtuotsus Hoeckx, 249/83, EU:C:1985:139, punktid 12–14; 16. septembri 2015. aasta kohtuotsus komisjon *vs.* Slovakkia, C-433/13, EU:C:2015:602, punkt 71 ning 21. juuni 2017. aasta kohtuotsus Martinez Silva, C-449/16, EU:C:2017:485, punkt 20).

33 Eelmises punktis mainitud kahe tingimuse kumulatiivsust arvestades tähendab see, kui üks neist ei ole täidetud, et kõnealune hüvitis ei kuulu määruse nr 883/2004 kohaldamisalasse.

34 Mis puudutab esimest tingimust, siis tuleb märkida, et see on täidetud, kui hüvitist antakse objektiivsetest kriteeriumidest lähtudes, mille täidetuse korral tekib õigus saada hüvitist, ilma et pädev asutus võiks muid isiklikke asjaolusid arvesse võtta (vt selle kohta eelkõige 16. juuli 1992. aasta kohtuotsus Hughes, C-78/91, EU:C:1992:331, punkt 17 ja 16. septembri 2015. aasta kohtuotsus komisjon *vs*. Slovakkia, C-433/13, EU:C:2015:602, punkt 73).

35 Eelotsusetaotluse esitanud kohus tõdeb selles küsimuses, et kuigi puudega inimestele osutatavate teenuste seaduses ette nähtud isikliku abistaja teenuse määramisel võetakse arvesse raske puudega isikute isiklikke vajadusi, on selles seaduses nimetatud hüvitisesaajatele selle abi saamiseks „subjektiivne õigus“ seaduses ette nähtud tingimustel, arvestamata nende isikute sissetulekute taset.

36 Soome ja Rootsi valitsus omakorda on seisukohal, et põhikohtuasjas kõnealust hüvitist võib samastada hüvitisega, mille kohta tehti 16. septembri 2015. aasta kohtuotsus komisjon *vs*. Slovakkia (C-433/13, EU:C:2015:602), kuna võetakse arvesse hüvitisesaaja isiklikke vajadusi ning kohaliku omavalitsuse üksusel on selle hüvitise osutamise korra ja suuruse suhtes kaalutlusruum, mistõttu kõnealuse hüvitise puhul ei ole täidetud käesoleva kohtuotsuse punktis 32 mainitud esimene tingimus ning järelikult ei kuulu see määruse nr 883/2004 esemelisse kohaldamisalasse. Seevastu komisjon ja Tšehhi valitsus on arvamusel, et kõnealune hüvitis vastab sellele tingimusele.

37 16. septembri 2015. aasta kohtuotsuses komisjon *vs*. Slovakkia (C-433/13, EU:C:2015:602) tuvastas Euroopa Kohus ühelt poolt, et komisjon ei olnud tõendanud, et mitmesuguste läbiviidavate arstlike ja sotsiaalekspertiiside kriteeriumide suhtes Slovaki seaduses sätestatud kriteeriumide alusel tekib õigus saada kõnealuseid hüvitisi ilma, et pädeval asutusel oleks nende määramisel kaalutlusruum, ning teiselt poolt, et see seadus nägi ette, et hüvitamiseks määratava toetuse saamise õigus ja õigus nõuda selle maksmist tekib pädeva asutuse kehtivast otsusest, mis kõnealust õigust tunnustab, kinnitades Slovaki valitsuse põhiseisukohta, mille kohaselt on asutusel kõnealuste hüvitiste määramisel kaalutlusruum.

38 Nagu kohtujurist oma ettepaneku punktis 42 märkis, tuleb eelnevast lähtudes –selleks, et välistada, et esimene käesoleva kohtuotsuse punktis 32 nimetatud tingimus on täidetud – hüvitisesaaja individuaalsete vajaduste kaalutlusõiguse alusel hindamisel ennekõike hinnata kõnealuse abi saamise õiguse tekkimist, mis kinnitas Slovaki valitsuse põhiseisukohta, et asutusel on kõnealuste hüvitiste määramisel kaalutlusruum.

39 Tuleb tõdeda, et huvitatud isiku isikliku vajaduse arvesse võtmist on mitmel korral mainitud puudega inimestele osutatavate teenuste seaduses, eriti selle §-des 8c ja 8d. Siiski tuleb märkida, et eelkõige §-st 8d tulenev hüvitisesaaja elukoha omavalitsusüksuse pädevusega seonduv kaalutlusruum ei puuduta mitte isikliku abistaja teenuse saamise õiguse tekkimist, vaid selle abi osutamise korda ja suurust, kusjuures kohaliku omavalitsuse üksus peab inimese sissetulekuid arvestamata korraldama isikliku abistaja teenuse osutamise siis, kui inimene elab omavalitsusüksuse territooriumil ja on raske puudega. Järelikult erineb olukord põhikohtuasjas olukorrast, mille kohta tehti 16. septembri 2015. aasta kohtuotsus komisjon *vs*. Slovakkia (C-433/13, EU:C:2015:602).

40 Neid kaalutlusi arvestades tuleb tõdeda, et esimene tingimus on põhikohtuasjas täidetud.

41 Teise tingimuse puhul tuleb analüüsida, kas põhikohtuasjas kõnealune hüvitis on seotud ühega määruse nr 883/2004 artikli 3 lõikes 1 sõnaselgelt loetletud riskidest.

42 Mis puudutab täpsemalt hoolduskindlustust, siis Euroopa Kohus on tõesti sisuliselt otsustanud, et hooldusriskiga seotud hüvitisi tuleb nende eriomastele tunnustele vaatamata samastada „haigushüvitisega“ määruse nr 883/2004 artikli 3 lõike 1 tähenduses (vt selle kohta eelkõige 5. märtsi 1998. aasta kohtuotsus Molenaar, C-160/96, EU:C:1998:84, punktid 23–25; 30. juuni 2011. aasta kohtuotsus da Silva Martins, C-388/09, EU:C:2011:439, punktid 40–45 ning 1. veebruari 2017. aasta kohtuotsus Tolley, C-430/15, EU:C:2017:74, punkt 46).

43 Hooldusriski samastamine haigusriskiga eeldab siiski, et hüvitised, mis on mõeldud hooldusriski katmiseks, peavad olema suunatud hooldatavate isikute tervisliku seisundi ja elukvaliteedi parandamisele (vt selle kohta 8. märtsi 2001. aasta kohtuotsus Jauch, C-215/99, EU:C:2001:139, punkt 28; 21. veebruari 2006. aasta kohtuotsus Hosse, C-286/03, EU:C:2006:125, punktid 38–44 ja 30. juuni 2011. aasta kohtuotsus da Silva Martins, C-388/09, EU:C:2011:439, punkt 45).

44 Eelkõige on sellise olukorraga tegemist siis, kui nende skeemide rahastamisviisist sõltumata on tegu isiku hooldusest sõltuvuse seisundiga kaasnevate, vähemasti üheaegselt isiku hooldamisega ning selle isiku igapäevaelu kvaliteedi parandamisega seotud kulude katmisega, tagades talle näiteks abivahendite või kolmanda isiku osutatud abi kulude katmise (vt selle kohta 5. märtsi 1998. aasta kohtuotsus Molenaar, C-160/96, EU:C:1998:84, punkt 23; 8. juuli 2004. aasta kohtuotsus Gaumain-Cerri ja Barth, C-502/01 ja C-31/02, EU:C:2004:413, punktid 3, 21 ja 26 ning 12. juuli 2012. aasta kohtuotsus komisjon *vs*. Saksamaa, C-562/10, EU:C:2012:442, punkt 46).

45 Samuti on otsustatud, et hooldusriskiga seotud hüvitised on vaid täiendavad võrreldes „klassikaliste“ haigushüvitistega määruse nr 883/2004 artikli 3 lõike 1 punktiga a kitsas tähenduses ega ole tingimata nende hüvitiste lahutamatu osa (vt eelkõige 30. juuni 2011. aasta kohtuotsus da Silva Martins, C-388/09, EU:C:2011:439, punkt 47 ning 1. veebruari 2017. aasta kohtuotsus Tolley, C-430/15, EU:C:2017:74, punkt 46 ja seal viidatud kohtupraktika).

46 Nagu Soome ja Rootsi valitsus oma kirjalikes seisukohtades ja kohtujurist oma ettepanekus märkisid, tuleb põhikohtuasjas tõdeda, et puudega inimestele osutatavate teenuste seaduses ette nähtud isikliku abistaja teenust ei saa käsitada nii, et see on mõeldud puudest tingitud tervisliku seisundi parandamiseks.

47 Seaduse §-s 1 on nimelt märgitud, et selle eesmärk on luua tingimused, mis võimaldavad puudega inimestel elada ja tegutseda teistega võrdsete ühiskonnaliikmetena, ning ennetada ja kõrvaldada puudest tingitud piirangud ja takistused.

48 Lisaks on puuetega inimestele osutatavate teenuste seaduse §-s 8c sätestatud, et isikliku abistaja teenuse eesmärk on aidata raske puudega inimesel teostada oma valikuid selles paragrahvis loetletud tegevuste puhul: nimelt igapäevaste toimingute, töö ja õppimise, vaba aja, kogukonna elus osalemise või sotsiaalsete suhete hoidmise puhul.

49 Nimetatud seaduse ettevalmistavatest materjalidest nähtub, et abivajadus seoses hoolduse, ravi või järelevalvega on isikliku abistaja teenuse kohaldamisalast sõnaselgelt välja jäetud.

50 Järelikult ei saa põhikohtuasjas kõnealust hüvitist pidada selliseks, mis on seotud ühega määruse nr 883/2004 artikli 3 lõikes 1 sõnaselgelt loetletud riskidest.

51 Sellest tuleneb, et käesoleva kohtuotsuse punktis 32 viidatud teine tingimus ei ole täidetud. Seega ei kuulu põhikohtuasjas kõnealune hüvitis määruse nr 883/2004 kohaldamisalasse.

52 Eeltoodut arvestades tuleb esimesele küsimusele vastata, et määruse nr 883/2004 artikli 3 lõike 1 punkti a tuleb tõlgendada nii, et sellise hüvitise puhul nagu põhikohtuasjas kõnealune isikliku abistaja teenus, mis muu hulgas seisneb raske puudega isiku igapäevaste toimingutega kaasnevate kulude katmises eesmärgiga võimaldada sellel inimesel, kes ei ole majanduslikult aktiivne, jätkata kõrgkooliõpinguid, ei ole tegemist „haigushüvitisega“ selle sätte tähenduses ning järelikult ei kuulu see määruse kohaldamisalasse.

Teine ja kolmas küsimus

53 Teise ja kolmanda küsimusega, mis on esitatud juhuks, kui põhikohtuasjas kõnealune isikliku abistaja teenus ei ole hõlmatud „haigushüvitiste“ määratlusega ega kuulu seega määruse nr 883/2004 kohaldamisalasse, soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada saada, kas ELTL artiklitega 20 ja 21 on vastuolus olukord, kus liikmesriigi elanikule, kes on raske puudega, keeldub tema elukoha omavalitsusüksus andmast sellist hüvitist nagu põhikohtuasjas kõnealune isikliku abistaja teenus, põhjusel et isik viibib teises liikmesriigis kõrgkoolis õppimise eesmärgil.

54 Sissejuhatuseks tasub märkida, et eelotsusetaotluse esitanud kohus tõi esile, et ühelt poolt on tuvastatud, et põhikohtuasja hageja elukoht jääb asjakohase riigisisese õigusakti tähenduses Soome ja tema iganädalane õpingutega seoses Eestis viibimine on vaid ajutine, kuivõrd põhikohtuasja hageja kavatsus oli igal nädalalõpul oma elukoha omavalitsusüksusesse tagasi tulla. Teiselt poolt täpsustas sama kohus, et vastupidi tööreisile ja puhkusele ei ole õpingutega tegelemine nende põhjuste hulgas, mis õigustavad huvitatud isikut saama põhikohtuasjas kõnealust isikliku abistaja teenust väljapool Soomet.

55 Olles esitanud need täpsustused, tuleb juhtida tähelepanu sellele, et Soome kodanikuna on A-l ELTL artikli 20 lõike 1 kohaselt liidu kodaniku staatus ja ta võib sellest staatusest tulenevaid õigusi seega teostada muu hulgas ka oma päritoluliikmesriigi suhtes (vt eelkõige 26. veebruari 2015. aasta kohtuotsus Martens, C-359/13, EU:C:2015:118, punkt 20 ja seal viidatud kohtupraktika).

56 Nagu Euroopa Kohus on juba korduvalt otsustanud, on liidu kodaniku staatus liikmesriikide kodanike põhistaatus, mis teeb võimalikuks selle, et samas olukorras olevaid liikmesriigi kodanikke koheldakse aluslepingu esemelisse kohaldamisalasse kuuluvates olukordades seaduse ees võrdselt, sõltumata nende kodakondsusest, ilma et see piiraks selles osas sõnaselgelt ette nähtud erandite kohaldamist (vt eelkõige 2. juuni 2016. aasta kohtuotsus Bogendorff von Wolffersdorff, C-438/14, EU:C:2016:401, punktid 29 ja 30 ning seal viidatud kohtupraktika).

57 Liidu õiguse esemelisse kohaldamisalasse kuuluvad teiste seas ka juhud, mis on seotud aluslepinguga tagatud põhiõiguste teostamisega, eelkõige ELTL artikliga 21 tagatud õigusega vabalt liikuda ja elada liikmesriikide territooriumil (vt eelkõige 2. juuni 2016. aasta kohtuotsus Bogendorff von Wolffersdorff, C-438/14, EU:C:2016:401, punkt 31 ja seal viidatud kohtupraktika).

58 Sellega seoses on Euroopa Kohus täpsustanud, et kuigi liikmesriikide pädevusse kuulub vastavalt ELTL artikli 165 lõikele 1 õpetuse sisu ja haridussüsteemide korraldus, tuleb neil selle pädevuse teostamisel siiski järgida liidu õigust ja eelkõige aluslepingu sätteid liikmesriikide territooriumil liikumise ja elamise vabaduse kohta, mis on tagatud ELTL artikli 21 lõikega 1 (26. veebruari 2015. aasta kohtuotsus Martens, C-359/13, EU:C:2015:118, punkt 23 ja seal viidatud kohtupraktika).

59 Pealegi ei kohusta liidu õigus liikmesriike nägema ette õppetoetuse maksmise korda kõrgkooliõpinguteks liikmesriigis või sellest väljapool. Kui aga liikmesriik näeb ette niisuguse korra, mis võimaldab õppijatel saada sellist toetust, siis peab ta jälgima ka seda, et nimetatud toetuse andmise tingimused ei piiraks põhjendamatult vabadust liikuda ja elada teistes liikmesriikides (vt eelkõige 26. veebruari 2015. aasta kohtuotsus Martens, C-359/13, EU:C:2015:118, punkt 24).

60 Väljakujunenud kohtupraktikast ilmneb samuti, et riigisisene õigusnorm, mis seab teatavad kodanikud ebasoodsamasse olukorda pelgalt seetõttu, et nad on kasutanud oma vabadust liikuda ja elada teises liikmesriigis, piirab igale liidu kodanikule ELTL artikli 21 lõikega 1 tagatud vabadusi (26. veebruari 2015. aasta kohtuotsus Martens, C-359/13, EU:C:2015:118, punkt 25).

61 Nimelt ei pääseks aluslepinguga liidu kodanike liikumisvabaduse valdkonnas kehtestatud võimalused täielikult mõjule, kui takistused, mis liikmesriigi kodaniku päritoluriigi õigusnormid on seadnud tema elamisele teises liikmesriigis ja mis karistavad teda selle eest, et ta on neid võimalusi kasutanud, võiksid liikmesriigi kodanikku ajendada nende võimaluste kasutamisest loobuma (vt eelkõige 26. veebruari 2015. aasta kohtuotsus Martens, C-359/13, EU:C:2015:118, punkt 26).

62 See kaalutlus on eriti oluline hariduse valdkonnas, arvestades ELTL artikli 6 punktiga e ja artikli 165 lõike 2 teise taandega taotletavaid eesmärke, mis on eelkõige õppijate ja õpetajate liikuvuse soodustamine (vt eelkõige 26. veebruari 2015. aasta kohtuotsus Martens, C-359/13, EU:C:2015:118, punkt 27).

63 Kuigi on tõsi, et isikliku abistaja teenust ei anta üksnes õpinguteks, vaid raske puudega isikute sotsiaalse ja majandusliku ühiskonda kaasamise eesmärgil, et nad saaksid teha oma valikuid, sealhulgas tegeleda õpingutega, on käesoleva kohtuotsuse punktides 55–62 mainitud kohtupraktika siiski kohaldatav.

64 Antud juhul on eelotsusetaotluse esitanud kohus tuvastanud, et põhikohtuasja hageja elukohaks jääb asjakohase riigisisese õigusakti tähenduses endiselt Espoo omavalitsusüksus.

65 Samas on selge, et põhikohtuasjas kõnealuse isikliku abistaja teenuse osutamisest keelduti üksnes põhjusel, et A – kelle puhul olid pealegi kõik muud selle abi saamise tingimused täidetud – asus kõrgkooli õppima muus liikmesriigis kui Soome.

66 Sellist keeldumist tuleb pidada ELTL artikli 21 lõikega 1 kõigile liidu kodanikele tagatud vabaduse liikuda ja elada teises liikmesriigis piiranguks.

67 Taoline piirang võib olla liidu õiguse seisukohalt õigustatud ainult juhul, kui see lähtub üldise huviga põhjendatud ning asjaomaste isikute kodakondsusest sõltumatutest objektiivsetest kaalutlustest ning on riigisiseses õiguses õiguspäraselt taotletud eesmärgi suhtes proportsionaalne. Euroopa Kohtu praktikast tuleneb, et meede on proportsionaalne, kui see on taotletava eesmärgi saavutamiseks sobiv ega ületa selle saavutamiseks vajalikku (vt selle kohta eelkõige 26. veebruari 2015. aasta kohtuotsus Martens, C-359/13, EU:C:2015:118, punkt 34 ja seal viidatud kohtupraktika).

68 Soome valitsus on riigisisese meetme õigustatuse küsimuses seisukohal, et põhikohtuasjas kõne all olevat piirangut ei saa õigustada ühegi ülekaaluka üldise huvi kaalutlusega. Rootsi valitsus leiab vastupidi, et kohaliku omavalitsuse üksuse kohustus teostada järelevalvet põhikohtuasjas kõnealuse isikliku abistaja teenuse korraldamise viisi üle ja sotsiaalkindlustussüsteemi finantstasakaal õigustavad seda, et selle abi andmine piirdub ainult Soome territooriumiga. Pealegi mainib eelotsusetaotluse esitanud kohus, viidates 21. juuli 2011. aasta kohtuotsuse Stewart (C-503/09, EU:C:2011:500) punktidele 89 ja 90, oma eelotsusetaotluses üldise huviga seonduva eesmärgina, mis võib õigustada sellist piirangut, puuetega inimestele osutatavate teenuste seaduses ette nähtud isikliku abistaja teenuse korra järjepidevuse ja tõhususe säilitamist ning abi taotleja ja selle abi andmiseks pädeva liikmesriigi vahel tegeliku seose tagamist.

69 Kahtlemata on riigisiseste õigusnormidega taotletavad eesmärgid – tagada puudega noorte lühiajalise töövõimetushüvitise taotleja ja pädeva liikmesriigi vaheline tegelik seos ning säilitada riikliku sotsiaalkindlustussüsteemi finantstasakaal – põhimõtteliselt õiguspärased eesmärgid, mis võivad õigustada piiranguid ELTL artikli 21 lõikes 1 ette nähtud õiguse suhtes vabalt liikuda ja elada (21. juuli 2011. aasta kohtuotsuse Stewart, C-503/09, EU:C:2011:500, punkt 90).

70 Siiski on Euroopa Kohus jõudnud järeldusele, et käesoleva kohtuotsuse eelmise punktis nimetatud eesmärkidega ei saa õigustada nõuet, et invaliidushüvitise taotleja peab riigi territooriumil viibima. Täpsemalt oli Euroopa Kohus nimelt seisukohal, et kuigi selle hüvitise taotleja elas muus kui asjaomases liikmesriigis, sai selle territooriumiga tegeliku ja piisava seose olemasolu tõendada muude

teguritega kui taotleja viibimine selle liikmesriigi territooriumil enne taotluse esitamist, näiteks selle taotleja suhetega nimetatud liikmesriigi sotsiaalkindlustussüsteemiga, nagu ka perekondliku olukorraga (21. juuli 2011. aasta kohtuotsuse Stewart, C-503/09, EU:C:2011:500, punktid 97–102, 104 ja 109).

71 Peale selle otsustas Euroopa Kohus, et see hinnang kehtib riigisisese sotsiaalkindlustussüsteemi finantstasakaalu tagamise eesmärgi suhtes, sest tegelik ja piisav seos hüvitise taotleja ja pädeva liikmesriigi vahel võimaldas viimasel tagada, et kõnealuse hüvitise maksmisega seonduv majanduslik koormus ei oleks ebamõistlikult suur (21. juuli 2011. aasta kohtuotsuse Stewart, C-503/09, EU:C:2011:500, punkt 103).

72 See järeldus on kohaldatav olukorrale, milles A on põhikohtuasjas. Nimelt on ühelt poolt selge, et nagu on märgitud käesoleva kohtuotsuse punktis 54, jääb A elukoht Espoo omavalitsusüksusesse, kus ta esitas isikliku abistaja teenuse taotluse, ja õpingute ajal Eestis pöördub ta sinna iga nädal tagasi.

73 Seepärast ei saa põhjendatult väita, et sellel kohaliku omavalitsuse üksusel võivad tekkida erilised raskused selle abi korraldamise ja andmise tingimuste ja korra järgimise järelevalve käigus.

74 Pealegi puudub Euroopa Kohtule esitatud toimikus mis tahes teave selle kohta, mis laadi on takistused, mis mõjutaksid kohaliku omavalitsuse üksuse poolt niisuguses olukorras nagu põhikohtuasjas isikliku abistaja teenuse kasutamise tingimuste järgimise kontrollimist rohkem võrreldes Soome õiguses lubatud olukorraga, kus Soome elanik kasutab samasugust isikliku abistaja teenust tööreisi või puhkuse ajal.

75 Selles kontekstis tuleb kohtujuristi ettepanekus väljendatud kõhklusega nõustudes rõhutada eelotsusetaotluse esitanud kohtu mainitud asjaolu, et kuna põhikohtuasjas kõnealust isikliku abistaja teenust võib jätkuvalt osutada siis, kui asjaomane isik suundub kõrgkooli õppima muusse Soome omavalitsusüksusesse kui tema elukoha omavalitsusüksus, ei ole kohaliku omavalitsuse üksuse võimalused kontrollida abi kasutamist oluliselt piiratumad põhikohtuasjas kõnealuses olukorras, kus A õpib väljaspool Soomet, pöördudes seejuures igal nädalalõpul tagasi Soome oma elukoha omavalitsusüksusesse.

76 Teiselt poolt selgub Euroopa Kohtule esitatud toimikust, et Soome valitsuse täpsustuse kohaselt ei viita praegu miski sellele, et isikliku abistaja teenuse osutamine niisugustel asjaoludel, nagu on kõne all põhikohtuasjas, võiks ohustada riikliku sotsiaalkindlustussüsteemi finantstasakaalu.

77 Seepärast ei võimalda niisugustel asjaoludel nagu põhikohtuasjas ükski eelotsusetaotluse esitanud kohtu ja Rootsi valitsuse esitatud eesmärk õigustada sellise liidu kodaniku nagu A liikumis- ja elamisvabaduse piiramist.

78 Neil asjaoludel ei ole vaja otsustada puuetega inimeste konventsiooni artikli 19 tõlgendamise üle, mida eelotsusetaotluse esitanud kohus samuti taotles, kuna see ei muudaks vastust teisele ja kolmandale küsimusele.

79 Eeltoodut arvestades tuleb teisele ja kolmandale küsimusele vastata, et ELTL artiklitega 20 ja 21 on vastuolus olukord, kus liikmesriigi elanikule, kes on raske puudega, keeldub tema elukoha omavalitsusüksus andmast sellist hüvitist nagu põhikohtuasjas kõnealune isikliku abistaja teenus, põhjusel et isik viibib teises liikmesriigis kõrgkoolis õppimise eesmärgil.

Kohtukulud

80 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus pooleli oleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse liikmesriigi kohus. Euroopa Kohtule seisukohtade esitamisega seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (viies koda) otsustab:

1. **Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2004. aasta määruse (EÜ) nr 883/2004 sotsiaalkindlustussüsteemide kooskõlastamise kohta (muudetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. septembri 2009. aasta määrusega (EÜ) nr 988/2009) artikli 3 lõike 1 punkti a tuleb tõlgendada nii, et sellise hüvitise puhul nagu põhikohtuasjas kõnealune isikliku abistaja teenus, mis muu hulgas seisneb raske puudega isiku igapäevaste toimingutega kaasnevate kulude katmises eesmärgiga võimaldada sellel inimesel, kes ei ole majanduslikult aktiivne, jätkata kõrgkooliõpinguid, ei ole tegemist „haigushüvitisega“ selle sätte tähenduses ning järelikult ei kuulu see määruse kohaldamisalasse.**

2. **ELTL artiklitega 20 ja 21 on vastuolus olukord, kus liikmesriigi elanikule, kes on raske puudega, keeldub tema elukoha omavalitsusüksus andmast sellist hüvitist nagu põhikohtuasjas kõnealune isikliku abistaja teenus, põhjusel et isik viibib teises liikmesriigis kõrgkoolis õppimise eesmärgil.**

Allkirjad